

T.B.M.M.

GÜMÜRHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 24 Ekim 2022

Sayı : 46265

73470

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorumun T.C. Ticaret Bakanı Mehmet Muş tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 172, 174 ve 176'ncı maddelerince kendisine taşınmaz tahsis edilen kamu idaresinin tahsis işlemini nasıl muhasebeleştireceği açıklanmıştır. Ancak Eylül 2022 tarihli Sayıştay denetim raporunda da belirtildiği üzere Serbest Bölgeler Kanunu uyarınca Bakanlar Kurulu Kararı ile mülga Ekonomi Bakanlığı'na tahsis edilen hazine mülkiyetindeki taşınmazlara ilişkin olarak tapu kayıtlarında arazi ve tarla olarak görünen Ege, Adana-Yumurtalık, Mersin, Kocaeli, Samsun Serbest Bölge arazileri üzerine inşa edilen 563 adet üstyapı ile ilgili olarak düzenlemeler doğrultusunda yapılması gereken fiili envanter çalışmalarının, akabinde emlak değerleri ile muhasebe kayıtlarına alma işlemlerinin 31.12.2014 tarihi itibarıyla yapılmadığı, dolayısıyla 31.12.2017 tarihi itibarıyla de söz konusu taşınmazların rayiç değerleri ile güncellenemediği tespit edilmiştir.

İlgili kanun ve yönetmelikçe kayıt altına alınması gereken bu taşınmazların Sayıştay raporuna göre 2014'ten bu yana kayıt altına alınmadığı ve bu taşınmazlarla ilgili bakanlıkça herhangi bir işlem yapılmadığı belirlenmiştir.

Yine rapora göre Bakanlık adına ayrılan "Kantar Payı gelirlerinin" özel bir şirket hesabında tutulması ve bu gelirlerden Kamu İhale Kanunu'na tabi olmayan ve ilgili şirketin sorumluluğu olmayan harcamalar yapıldığı tespit edilmiştir. 17.10.2017 tarihli, 30213 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik" ile yılları merkezi yönetim bütçe kanunu ya da diğer kanun hükümleri gereğince belirli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya projelerin desteklenmesi ve benzeri amaçlar için banka nezdinde kamu idaresi adına açılan ve işlemleri muhasebe birimi tarafından yürütülen hesaplar özel hesap olarak tanımlanmış ve bu Yönetmeliğe tabi kılınmıştır. Buna göre Bakanlık, TOBB ve Şirket arasında imzalanan uygulama sözleşmelerine dayanılarak kantar ücreti veya diğer gelirlerden Bakanlık adına ayrılan paylar Bakanlık açısından bir kamu geliri olup, bu payların Bakanlık adına açılacak bir

73470

banka hesabında izlenmesi ve bu hesaba yatırılan tutarlar ile bu hesaptan yapılan ödemelerin Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda muhasebeleştirilmesi ve bu suretle Bakanlık mali tablolarında yer alması gerekmektedir. Ancak söz konusu tespit 2014 yılından bu yana Sayıştay raporlarında belirtilmesine rağmen bakanlıkça yapılan açıklamada bakanlık payından elde edilen gelirler ve yapılan harcamaların özel hukuk düzenlemelerine uygun şekilde yerine getirildiği ifade edilmiştir. Ayrıca bakanlık, 2014'ten bu yana izlenilen bu duruma herhangi bir cevap da vermemiştir.

2021 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla Bakanlık payı hesabında toplam 104.696.006,58 TL olduğu görülmüştür. Öte yandan 2021 yılı içerisinde Kantar Payı hesabından, 4734 sayılı Kanun hükümlerine ve herhangi bir denetime tabi olmadan Bakanlık ihtiyaçları için (organizasyon gideri, personel eğitim gideri, mal ve malzeme alım gideri vb.) toplam 28.478.143,28 TL harcama yapılması onaylanmıştır. Gümrük kapılarının Yap-İşlet-Devret modeliyle yaptırılması/modernize edilmesi amacıyla imzalanan uygulama sözleşmeleri kapsamında, işletme süresince elde edilen gelirlerden Bakanlık payına düşen kısmın yasal düzenlemelere aykırı olarak imzalanan protokol ile özel bir Şirket adına açılan banka hesaplarında tutulması, yapılan harcamalardan Şirketin sorumlu olmayacağına dair anılan protokole hüküm konulması, bu gelirlerden yapılan harcamalarda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine uyulmaması mevzuata aykırılık teşkil etmekle birlikte, yapılan işlemler sonucu Bakanlık 2021 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda toplamda 104.696.006,58 TL hataya neden olunmuştur. Dolayısıyla bakanlığın ilgili rapora ve kamuoyuna cevaben açık, şeffaf ve güvenilir bilgi sunması gerekmektedir.

Raporda belirtilen bir diğer bulgu ise gümrüklerden geçen malların toplum sağlığını hiçe sayarak ilgili yönetmeliğe uygun denetlenmediği belirtilmiştir. Rapora göre Dahilde İşlem Rejimi (DİR) kapsamında verilen ekspertiz raporlarının gerekli şartları taşımadığı ve kamu personeli tarafından verilmediği görülmüştür. Söz konusu ekspertiz raporları Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine (TOBB) bağlı illerdeki sanayi ve ticaret odalarında çalışan personel eliyle düzenlenmektedir. Ancak ekspertiz raporlarının çoğunun numune alma, işyerinde inceleme, laboratuvar analizi yapma vb. birçok şartı sağlanmadan hazırlandığı görülmüştür. Örneğin, bir süt firmasının peynirlerde kullandığı tereyağı oranına ilişkin ekspertiz raporunun herhangi bir laboratuvar analizi yapılmadan verilmiş olup, aynı zamanda söz konusu raporun gıda mühendisi yerine makine ve inşaat mühendisi tarafından hazırlandığı görülmüştür. Dolayısıyla hazırlanan

9347

ekspertiz raporlarının kağıt üzerinde kaldığı, mamul ürünün denetimi yapılmadan onay verilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre;

- 1) Bakanlığınız tarafından kullanılan taşınmazlar neden yıllardır muhasebeleştirilmemiştir? Söz konusu taşınmazların muhasebeleştirilme işleminin ne zaman tamamlanacağı öngörülmektedir?
- 2) Sayıştay denetimlerinde tespit edilen ve Yap İşlet Devret (YİD) modeliyle işletilip özel bir şirketin banka hesabında tutulan gelirlerinize ilgili Bakanlığınız neden kamuoyuna şeffaf bilgi sunmamaktadır? Sayıştay raporlarına konu olan bu gelirlerin toplamı ne kadardır? 2014'ten bu yana süren ve mevzuata aykırı olduğu tespit edilen bu durumla ilgili kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?
- 4) Dahilde İşlem Rejimi kapsamında verilen raporlarda gümrüklerden giren malların mevzuata aykırı bir biçimde denetlenmesi ve bunun toplum sağlığı ve güvenilirliği açısından tehlike arz etmesiyle ilgili bakanlığınızca bir açıklama yapılacak mıdır? Bu konuyla ilgili bakanlığınız bünyesinde istihdam edilen ve söz konusu mevzuata aykırı davranan personel hakkında bir işlem yapılacak mıdır?